

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

ПРЕДПРИЯТИЯ

PROBLEMS IN DETERMINING THE EFFECTIVENESS OF THE ENTERPRISE

Науковий керівник - доц. каф. «Підприємництва і торгівлі», канд. екон. наук.

Семерунь Л.В., Семерунь Л.В., Semerun L.V.

Авдієнко М.І., Авдиенко М.И., Avdiyenko M.I.

Розглянуто актуальність та основні проблеми визначення ефективності діяльності підприємства в сучасній науковій літературі. Розкрито сутність та відмінності понять «ефект» та «ефективність». Охарактеризовано підходи до оцінки ефективності та резервів її зростання.

Actuality and main problems of determining the efficiency of enterprise activity in modern scientific literature are considered. The essence and differences of the concepts of "effect" and "efficiency" are revealed. The approaches to the estimation of efficiency and reserves of its growth are described.

Рассмотрены актуальность и основные проблемы определения эффективности деятельности предприятия в современной научной литературе. Раскрыта сущность и различия понятий «эффект» и «эффективность». Охарактеризованы подходы к оценке эффективности и резервов ее роста.

Ключові слова: ефект, ефективність, підприємство, резерви ефективності

Благополуччя і комерційний успіх підприємств в умовах ринкової економіки цілком залежать від ступеню ефективності їх діяльності. В свою чергу, ефективність функціонування кожного підприємства залежить насамперед від того, відповідають чи не

відповідають управлінські рішення, якими воно керується ринковим умовам, чи враховують конкретні особливості та специфічні задачі конкретного підприємства.

Питання оцінки ефективності діяльності підприємств відносяться до напрямів наукових досліджень, достатньо широко висвітлених в роботах економістів різних періодів часу і наукових напрямів. Питанням ефективності в тих або інших аспектах були присвячені праці відомих зарубіжних економістів Друкера П., Э. Дж. Долана, К. Р. Макконелла, С. Л. Брю, М.Х. Мескона. Праці вітчизняних вчених – І.О. Бланка, С.Ф. Покропивного, Г.В. Савицької, Л.В. Фролової, К.В. Ізмайлової, Г.О. Крамаренко, доповнюють і удосконалюють методика розрахунку показників ефективності, адаптуючи її до сучасних умов господарювання.

Термін «ефективність» походить від слова «ефект» (лат. effectus), що означає результат, наслідок певних причин, дій. І хоча за самим визначенням результат і ефект є близькими поняттями (ефект – певна форма результату), потреби економічної практики змушують у деяких випадках розмежовувати зазначені терміни. [1, с.21].

Фактично визначення ефективності діяльності підприємства полягає в оцінці його результатів. Такими результатами можуть бути обсяги виготовленої продукції в натуральному чи вартісному виразі або прибуток. Але ж сама по собі величина цих результатів не дає змоги робити висновки про ефективність або неефективність роботи підприємства, оскільки невідомо, якою ціною отримані ці результати. Звідси для отримання об'єктивної оцінки ефективності підприємства необхідно також урахувати оцінку тих витрат, що дали змогу одержати ті чи інші результати.

Погоджуючись з П.Хейне зазначимо, що «ефективність неодмінно є оціночною категорією, вона завжди пов'язана з відношенням цінності результату к цінності витрат» [2]. Тобто, на відміну від ефекту ефективність характеризується відносними показниками, оскільки показує не сам результат, а те, якою ціною він був досягнутий.

Огляд економічної літератури з питань оцінки ефективності діяльності підприємств показав, що набір показників і методика їх розрахунку представлені достатньо широко по окремих видах ресурсів і окремих узагальнювальних показниках ефективності. Деякі науковці вважають за доцільне нехтувати необхідністю отримання єдиної оцінки і будувати систему показників ефективності. Остаточний висновок має зробити експерт, який аналізує цю систему показників, ураховує певні неформальні обставини, власний досвід, прогнози і на базі всього цього зробить висновок. Інші вчені пропонують відразу обмежити множину факторів впливу і визначати комплексний показник ефективності.

В роботі Семерунь Л.В. для виявлення і підрахунку резервів зростання ефективності використано метод порівняння. Потенційні резерви підвищення ефективності діяльності підприємства пропонується визначати як різницю між реальними значеннями показника у відповідному періоді і його максимальними можливостями [3].

Отже, в найбільш загальному вигляді ефективність є кількісним співвідношенням двох величин – результатів господарської діяльності і витрат. Суть проблеми підвищення ефективності полягає в збільшенні економічних результатів на кожну одиницю витрат в процесі використання наявних ресурсів. Підвищення ефективності може досягатися як за рахунок економії поточних витрат (споживаних ресурсів), так і шляхом кращого використання діючого капіталу і нових вкладень в капітал (вживаних ресурсів).

Література

1. Фролова Л. В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств: монографія / Л. В. Фролова, Л. В. Семерунь. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (Донецьке відділення). - 2011. – 187 с.
2. Хейне П. Экономический образ мышления / П. Хейне; [пер. с англ] Електронний ресурс. Режим доступу: <http://economics-lib.ru/books/item/f00/s00/z0000008/index.shtml>

Тезидоповідей 54-ої наукової конференції молодих дослідників ОНПУ-магістрантів
«Сучасні інформаційні технології та телекомунікаційні мережі // Одеса: ОНПУ, 2019,
вип. 54

3. Семерунь Л. В. Фактори і резерви підвищення ефективності операційної діяльності торговельних підприємств / Л. В. Семерунь // Торгівля і ринок України: зб. наук. праць. – Донецьк : Вид-во ДонНУЕТ. - 2010. Вип. 29. - С.284-292.